

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4

2026

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, aprel.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhriddinov Zafarjon Fakhriddin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

O'ZBEKISTONDA RAQAMLI TO'LOV INFRATUZILMASINI SHAKILLANISHI VA RIVOJLANISH DINAMIKASI: TARIXIY, ILMIY HAMDA BOZOR TAHLILI	32
A.A. Akbarov, X.R. Aliyev	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA BUXGALTERIYA HISOBINI TASHKIL ETISHNING ME'YORIY-HUQUQIY ASOSLARI VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI.....	42
Karayev Payzillaxon Yusufxonovich	
TURIZM KORXONALARINING INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA MOLIYAVIY AKTIVLARINING ROLI.....	47
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA EKOLOGIK SOLIQLAR VA TO'LOVLAR TIZIMI TAHLILI	53
Sadullayev Rasulbek Palvanbayevich, Abdolnizozov Murodbek Madiyarovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA IJTIMOYIY HIMOYA TIZIMINI MOLIYALASHTIRISHDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN ISHLAR VA TIZIMGA KIRITILAYOTGAN O'ZGARISHLAR.....	59
Kasimova Gulyar Axmatovna, Aripova Kamola Botir qizi	
MINTAQAVIY RIVOJLANISHNI KOMPLEKS BAHOLASH VA PROGNOZLASHDA EKONOMETRIK VA SUN'IY INTELLEKT USULLARINING INTEGRATSIYASI	64
Namazov Gafur Shokulovich	
BALIQCILIK SUBYEKTLARINI RIVOJLANTIRISHDA DUNYO MAMLAKATLARINING O'RNI	69
Beglayev Uchqun Xurramovich	
KAMBAG'ALLIK FENOMENINING IJTIMOYIY-IQTISODIY VA NAZARIY-KONTSEPTUAL ASOSLARI	75
Musulmonova Shahlo Nasriddinovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA HISOB VA BIZNES JARAYONLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YO'NALISHLARI	81
Artikova R.A.	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA DIVIDEND TO'LASH QOBILİYATI KOEFFITSIYENTINING MAQBUL ORALIG'INI ANIQLASH VA UNING INVESTITSION SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	88
Ibragimov G'anjion G'ayratovich	
STRATEGIES TO RAISE AWARENESS OF NATURAL POLLUTION AMIDST RISING POPULATION DENSITY AND GDP PER CAPITA IN UZBEKISTAN	93
Axliddin Aroplitdinovich Valiyev, Askarov Farhod Rakhmatovich	
РОЛЬ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ESG-ОРИЕНТИРОВАННОМ РАЗВИТИИ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ.....	99
Айматова Фарида Хуразовна	
KORXONALARDA INVESTITSION FAOLIYATINI RIVOJLANISHINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI.....	107
Shukurillaev Jahongir Botir o'g'li	
DEHQON XO'JALIKLARINI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDA KREDITLAR MIQDORINI DIFFERENSIYALLASHTIRISH: NAZARIY VA AMALIY YONDASHUVLAR	113
Xakimov Zafar Ibragimovich	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI	118
Tadjimirzayev Anvar Abduvoxidovich, Batirova Raxima Abdujabborovna	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA HUDUDIY MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	124
Muhammadieva Nodira	
SUN'IY INTELLEKT DAVRIDA HUDUDIY RIVOJLANISHNI STATISTIK HISOBLASH METODOLOGIYASINI QAYTA BAHOLASH MEZONLARI (SCOPUS VA WEB OF SCIENCE DA INDEKSLANGAN ILMIY NASHRLAR TAHLILI ASOSIDA).....	131
Santjar Abdumurodovich Sattorov	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING HUDUDIY-IQTISODIY OMILLARI VA ISTIQBOLLARI	139
Allamuratova Perida Maxsetbaevna	

XORAZM VILOYATIDA AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASHDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING ROLI VA AHAMIYATI	144
Ro'zmatova Farahongiz Bekmurotovna, Yarmetova Nargiza Shiximbayevna	
MAHALLIY VA XALQARO TURIZM BOZORIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI SHAKLLANTIRISH OMILLARI, TAMOYILLARI VA MEXANIZMLARI	152
Alikulov Samar Abdurashidovich	
TRANSPORT XIZMATLARINING SOHALAR BO'YICHA TAQSIMOTI VA SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI TASNIFI	159
Karimova Shaxnoza Uktamovna	
RAQAMLI TO'LOVLAR VA O'ZBEKISTONDA KORPORATIV BOSHQARUV SHAFFOFLIGI	165
Ruziyeva Barno Yadgarovna	
TIJORAT BANKLARIDA CHAKANA TO'LOV XIZMATLARINI RAQAMLI MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISH	168
Maxmudov Boburbek Axmedjan o'g'li	
ESG-ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ПО ПРОИЗВОДСТВУ ПОЛИМЕРНОЙ УПАКОВКИ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И МИРОВЫЕ ПРАКТИКИ	172
Ташпулатов Дильмурад Рустамович	
MAJBURIY IJRO HARAkatLARINI RAQAMLASHTIRISHNI YANADA TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	177
Matmuratova Nasiba Azatovna	
OZIQ-OVQAT KORXONALARIDA KICHIK BIZNESNING RAQOBATBARDOSHLIGINI CHEKLOVCHI OMILLAR TAHLILI	181
Pulatov Abdulla	
INVESTITSION LOYIHALARNING IQTISODIYOTDA TUTGAN O'RNI VA ULARNI MOLIYALASHTIRISH ISTIQBOLLARI	185
Nazarov Aziz Avazovich	
ФИНАНСОВАЯ УСТОЙЧИВОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЯ: ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ	190
Тажибаева Кызларгул Ажиниязовна	
IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA SANOAT KORXONALARI FAOLIYATINI DIVERSIFIKATSIYALASHNING MAQSADLI PROGNOZ PARAMETRLARI	197
Omonova Nafisa Qahramon qizi	
MANAGEMENT STRATEGIES IN WOMEN'S BUSINESS: GENDER-SPECIFIC APPROACHES, INNOVATIVE MODELS, AND DIGITAL TRANSFORMATION	200
Ahrorova Asila	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARI INNOVATSION FAOLIYATI SAMARADORLIGIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI	207
Hakimova Oydina Abdulhamidovna, Yuldasheva Nilufar Abduvaxidovna	
INSON TARAQQIYOTI INDEKSI VA UNI ANIQLAB BERUVCHI KO'RSATKICHLARNING KORRELYATSION-REGRESSION TAHLILI	212
Tursunov Rasul Tairovich	
ТРАНСФОРМАЦИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В УЗБЕКИСТАНЕ В УСЛОВИЯХ ПЕРЕХОДА НА МЕЖДУНАРОДНЫЕ СТАНДАРТЫ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ	218
Эргашева Феруза Насруллаевна	
ENHANCING THE METHODOLOGICAL FRAMEWORK FOR THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TOURISM VILLAGES IN UZBEKISTAN	226
Khudaynazarova Dilorom Khayrullaevna	
THE ROLE OF INNOVATION IN ENSURING COMPETITIVENESS IN THE GREEN ECONOMY	231
Musadjanova Nargiza Abduvoxid qizi	
O'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA INGLIZ TILINING O'RNI VA SAMARADORLIGI	238
Saodat Sadriddinova	
OLIY TA'LIMDA CHET TILLARNI O'QITISH UCHUN RAQAMLI BOSHQARUV STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH	243
Saida Xabibullayeva	

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ФИСКАЛЬНЫХ МЕХАНИЗМОВ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ В СФЕРЕ ТУРИЗМА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	247
Исматиллаева Роза Тухтамуратовна, Тураева Сурия Тельмановна	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA PAHTA-TO'QIMACHILIK KLASHTERINING QIYMAT YARATISH UZLUKSIZ ZANJIRIDA AGROSERVIS XIZMATLARI KO'RSATISHNI TAKOMILLASHTIRISH	252
Kudratova Iroda Turdibayevna	
QISHLOQ XO'JALIGI IQTISODIYOTIDA DIVERSIFIKATSIYANING AHAMIYATI	257
Nurullayeva Raushan Koptleuovna, Nurimbetov Timur Uzaqbergenovich	
FIZIKA UMUMIY KURSIGA NANOTEKNOLOGIYA TUSHUNCHALARINI KIRITISHNING METODIK ASPEKTLARI VA KOMPONENTLARI	260
Sottarov Abduvali Umirqulovich	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA EKOLOGIK HISOBOTLAR VA ULARNING TUTGAN O'RNI.....	266
Sayfullayev Mexroj Sayfullayevich	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA EKOLOGIK LOYIHALARNI MOLİYALASHTIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	272
Rahmanova Sitara Bahodir qizi	
SANOAT KORXONALARIDA OPERATSION MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	277
Satvoldiyev Ulugbek Kamilovich	
IQTISODIY O'SISH DRAYVERLARINI RIVOJLANTIRISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA MOLİYAVIY XAVFLARNI BOSHQARISH.....	283
Turotova Nigora Xolmurod qizi	
QISHLOQ XO'JALIGIDA INNOVATSION INVESTITSIYALASH VA MUQOBIL MOLİYALASHTIRISH MEKANIZMLARINI JORIY ETISH (SIRDARYO VILOYATI MISOLIDA)	286
Maxamadiyev Turg'unboy Jumabayevich	
O'ZBEKISTONDA XO'JALIK JAMIYATLARI KUZATUV KENGASHLARI FAOLIYATINING ILMIIY-METODOLOGIK ASOSLARINI RIVOJLANTIRISH.....	292
Valijonov Akmaljon	
IQTISODIYOTNING AGRAR SEKTORIDA INNOVATSION FAOLIYATNI BOSHQARISH: NAZARIY VA USLUBIY YONDASHUVLAR.....	296
Matrasulov Baxodir Erbutayevich	
O'ZBEKISTON MOLIIYA TIZIMIDA MAHALLIY MOLİYANING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	303
Safarmurodova Marjona To'raqulovna	
МЕТОД ФОРМИРОВАНИЯ ЭФФЕКТИВНОГО ТУРИСТИЧЕСКОГО ПАКЕТА	308
Наурызбаев Алиакбар Рустамович	
QASHQADARYO VILOYATI SANOATINI XUDUDIIY TARKIBINI TAKOMILASHTIRISH YO'LLARI	311
Uralov Eliboy Omonovich	
INNOVATSION VA AN'ANAVIY YONDASHUVLAR ASOSIDA KO'CHAT YETISHTIRISHNING TAQQOSLAMA TAHLILI.....	316
Abdufarmonov Farrux Faxriddinovich	
EKSPORT IMKONIYATLARI VA LOGISTIKA SAMARADORLIGINI SOLISHTIRISH.....	320
Safarova Muxabbat Radjabovna	
IJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI O'SISHI DINAMIKASI VA LIKVIDLIK KO'RSATKICHLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK	324
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
KO'CHMAS MULKNI OMMAVIY BAHOLASHNING INNOVATSION TEXNOLOGIYALARI.....	331
Xushvaqtov Jasur Shuhrat o'g'li	
TURIZM XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI SUBYEKTLARDA MOLİYAVIY HISOBOTLARNI MHXS GA O'TKAZISHDA TRANSFORMATSIYA REJASINI ISHLAB CHIQUISH MASALALARI.....	339
G'afforov Ithomjon Ilyosjonovich	
QURILISH SANOATI KORXONALARI DIVERSIFIKATSIYALASHUVINING IQTISODIY MEKANIZMLARI	343
Yembergenova Aynur Aydosbaevna	

QURILISH SANOATI KORXONALARI DIVERSIFIKATSIYALASHUVINING IQTISODIY MEXANIZMLARI

Yembergenova Aynur Aydosbaevna

O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi
“Loyihalar va import kontraktlarini kompleks ekspertiza qilish markazi” DUK, yetakchi mutaxassisi.

Annotatsiya. Mazkur maqolada qurilish sanoati korxonalarida diversifikatsiyalashuvning iqtisodiy mexanizmlari nazariy va metodologik jihatdan yoritilgan. O'zbekiston iqtisodiyotida qurilish tarmog'i muhim tarkibiy o'rin egallab, 2024-yilda yalpi ichki mahsulot (YalIM) o'sishiga 0,6 foiz band hissa qo'shgan, 2025-yil yakunlari bo'yicha esa uning yalpi qo'shilgan qiymatdagi ulushi 7,3 foizni tashkil etgan. 2025-yil yanvar-oktyabr oylarida respublikada bajarilgan qurilish ishlari hajmi 247 334,4 mlrd so'mga yetib, o'tgan yilning mos davriga nisbatan 14,7 foizga oshgan, mazkur davrda kichik korxonalar va mikrofirmalar ulushi 50,1 foizni tashkil etgan.

Ushbu ko'rsatkichlar tarmoqda barqaror o'sish bilan bir qatorda tarkibiy murakkablik, bozor xatarlari, resurslar taqchilligi hamda boshqaruv tizimini moslashtirish zaruratining kuchayib borayotganini ko'rsatadi. Maqolada diversifikatsiyalashuv jarayoni mahsulot, bozor, moliyaviy, texnologik, xomashyo, mehnat resurslari, innovatsion va tashkiliy yo'nalishlar, shuningdek vertikal va gorizontaal diversifikatsiya kesimida tizimli ravishda tahlil qilinadi hamda ular yagona iqtisodiy mexanizm sifatida talqin etiladi.

Kalit so'zlar: diversifikatsiyalashuv, qurilish sanoati, iqtisodiy mexanizm, raqobatbardoshlik, barqarorlik, innovatsiya, vertikal diversifikatsiya, gorizontaal diversifikatsiya, qurilish korxonasi, boshqaruv funksiyalari.

Abstract. This article explores the economic mechanisms of diversification in construction enterprises from theoretical and methodological perspectives. The construction sector plays a significant structural role in the economy of Uzbekistan: in 2024, it contributed 0.6 percentage points to GDP growth, and by the end of 2025, its share in gross value added reached 7.3%. In January–October 2025, the volume of construction works amounted to 247,334.4 billion UZS, increasing by 14.7% compared to the same period of the previous year, while the share of small enterprises and microfirms accounted for 50.1%.

These indicators demonstrate that alongside steady growth, the sector faces increasing structural complexity, market risks, resource constraints, and the need for adaptive management systems. The article systematically analyzes diversification processes across product, market, financial, technological, raw material, labor, innovative, and organizational dimensions, as well as vertical and horizontal diversification, interpreting them as a unified economic mechanism.

Key words: diversification, construction industry, economic mechanism, competitiveness, sustainability, innovation, vertical diversification, horizontal diversification, construction enterprises, management functions.

Аннотация. В данной статье теоретически и методологически раскрываются экономические механизмы диверсификации в строительных предприятиях. Строительная отрасль занимает важное структурное место в экономике Узбекистана: в 2024 году она обеспечила вклад в рост валового внутреннего продукта (ВВП) на уровне 0,6 процентного пункта, а по итогам 2025 года ее доля в валовой добавленной стоимости составила 7,3%. В январе–октябре 2025 года объем выполненных строительных работ достиг 247 334,4 млрд сумов, увеличившись на 14,7% по сравнению с аналогичным периодом прошлого года, при этом доля малых предприятий и микрофирм составила 50,1%.

Данные показатели свидетельствуют о том, что наряду с устойчивым ростом усиливаются структурная сложность отрасли, рыночные риски, дефицит ресурсов и необходимость адаптации системы управления. В статье процессы диверсификации анализируются по направлениям: продуктовая, рыночная, финансовая, технологическая, сырьевая, трудовая, инновационная и организационная диверсификация, а также вертикальная и горизонтальная диверсификация, которые рассматриваются как единый экономический механизм.

Ключевые слова: диверсификация, строительная отрасль, экономический механизм, конкурентоспособность, устойчивость, инновации, вертикальная диверсификация, горизонтальная диверсификация, строительные предприятия, функции управления.

KIRISH

Jahon xo'jaligi va milliy iqtisodiyotning transformatsion bosqichida qurilish sanoati korxonalarining barqaror rivojlanishi nafaqat ishlab chiqarish hajmining ortishi bilan, balki ularning bozor tebranishlariga moslashuvchanligi, resurslarni qayta taqsimlash qobiliyati hamda tavakkalchiliklarni diversifikatsiya qilish darajasi bilan ham belgilanadi.

O'zbekistonda qurilish tarmog'i makroiqtisodiy o'sishning muhim drayverlaridan biri hisoblanadi. Xususan, 2024-yilda u yalpi ichki mahsulot (YaIM) o'sishiga 0,6 foiz band hissa qo'shgan bo'lsa, 2025-yil yakunlariga ko'ra uning yalpi qo'shilgan qiymatdagi ulushi 7,3 foizni tashkil etgan. 2025-yil yanvar-oktyabr oylarida qurilish ishlari hajmining 247,3 trln so'mga yetgani va 14,7 foizga o'sishi tarmoqda nafaqat hajmiy kengayish, balki boshqaruv samaradorligi va tarkibiy transformatsiyaga bo'lgan talabning ortib borayotganini ko'rsatadi [5].

Shu bilan birga, tarmoq tarkibi bir jinsli emas. 2025-yil yanvar-oktyabr holatiga ko'ra bajarilgan qurilish ishlarining 50,1 foizi kichik korxonalar va mikrofirmalar, 24,9 foizi yirik qurilish tashkilotlari, 25 foizi esa norasmiy sektor hissasiga to'g'ri kelgan. Bunday ko'p qatlamli tuzilma korxonalar faoliyatida mahsulot portfeli, bozor segmentlari, moliyalashtirish manbalari, xomashyo bazasi hamda texnologik yechimlarni diversifikatsiya qilishni obyektiv zaruratga aylantiradi.

Ayniqsa, qurilish sohasida talabning mavsumiyligi, loyihalarning uzoq siklliligi, investitsiyalarning kapital sig'imdorligi hamda ta'minot zanjiridagi uzilishlar korxonalarni bitta faoliyat yo'nalishiga qaram bo'lib qolish xatariga olib keladi [6]. Shu sababli diversifikatsiyalashuv qurilish korxonalarining barqarorligi va raqobatbardoshligini ta'minlovchi muhim strategik instrument sifatida namoyon bo'ladi.

Mazkur maqola dissertatsiya tadqiqotining mantiqiy davomi sifatida qurilish sanoati korxonalarida diversifikatsiyalashuvni iqtisodiy mexanizm darajasida talqin qilishga qaratilgan. Maqolaning maqsadi — qurilish sanoati korxonalarida diversifikatsiyalashuvining nazariy asoslari, metodologik tamoyillari va boshqaruv instrumentlarini tizimlashtirish, shuningdek, ularni tarmoqning real tarkibiy ko'rsatkichlari bilan uzviy bog'liq holda izohlashdan iborat.

Tadqiqotning ilmiy g'oyasi shundan iboratki, diversifikatsiya alohida tadbirlar majmui sifatida emas, balki rejalashtirish, tashkil etish, rag'batlantirish va nazorat funksiyalariga tayanuvchi yaxlit iqtisodiy mexanizm sifatida qaralishi lozim [7].

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Diversifikatsiya nazariyasining klassik asoslari Igor Ansoff ishlari bilan bog'liq bo'lib, u korxonada o'sishning to'rtta asosiy mahsulot-bozor alternativasini — bozorga chuqur kirib borish, bozorni rivojlantirish, mahsulotni rivojlantirish va diversifikatsiyani ajratib ko'rsatadi. Ansoff diversifikatsiyani kompaniya o'sishining rejalashtirilgan shakli sifatida talqin etib, uni uzoq muddatli rivojlanish maqsadlari bilan uzviy bog'laydi. Mazkur yondashuv qurilish sanoati korxonalarida uchun ham dolzarb bo'lib, tarmoqda kengayish faqat mavjud ish hajmini oshirish bilan emas, balki yangi xizmatlar, yangi segmentlar va yangi qiymat zanjiri bo'g'inlariga kirish orqali amalga oshirilishini ko'rsatadi [1].

Diversifikatsiyani izohlashda resursga asoslangan yondashuv ham muhim nazariy tayanch hisoblanadi. Mazkur yondashuvga ko'ra, korxonaning o'ziga xos resurslari, kompetensiyalari va tashkiliy qobiliyatlari yangi faoliyat yo'nalishlariga chiqishning asosiy manbai bo'lib xizmat qiladi. Korporativ diversifikatsiya bo'yicha resursga asoslangan nazariy qarashlar ushbu yo'nalish strategik menejment tadqiqotlarining muhim tarkibiy qismi ekanini hamda uni institutsional va sanoat iqtisodiyoti bilan integratsiyalashgan holda o'rganish zarurligini ko'rsatadi. Boshqacha aytganda, diversifikatsiya nafaqat portfelni kengaytirish, balki mavjud resurslarni yangi iqtisodiy qiymatga aylantirish mexanizmi sifatida namoyon bo'ladi.

Adabiyotlarda diversifikatsiya va samaradorlik o'rtasidagi bog'liqlik bir yoqlama emasligi qayd etiladi. Philippe Very va hammualliflar diversifikatsiya muvaffaqiyati operatsion yaqinlik darajasigagina emas, balki yangi yo'nalishlar orqali raqobat ustunligini kuchaytirish imkoniyatiga ham bog'liq ekanini ta'kidlaydi. Bu holat qurilish sanoatida ayniqsa dolzarb bo'lib, korxonada barcha yo'nalishlarga birdek kirishi emas, balki o'zining asosiy kompetensiyalariga yaqin, sinergetik ta'sir bera oladigan yo'nalishlarni tanlashi zarurligini anglatadi. Shu nuqtayi nazardan, bog'liq diversifikatsiya va boshqariladigan kengayish yondashuvi qurilish korxonalarida uchun yuqori iqtisodiy samaradorlikni ta'minlaydi [2].

So'nggi yillardagi qurilish sohasiga oid amaliy tadqiqotlar ham diversifikatsiyaning samaradorlikka ta'sirini tasdiqlaydi. Xususan, Janubiy Koreya qurilish firmalari bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar biznes portfelini loyiha turi va geografik yo'nalishlar bo'yicha segmentlash diversifikatsiya strategiyasining samaradorligini baholash imkonini berishini ko'rsatadi. Xitoydagi yo'l xo'jaligi korxonalarida misolida o'tkazilgan statistik tahlillar esa qurilish bilan bog'liq yo'nalishlarga strategik diversifikatsiya operatsion samaradorlikni oshirish va resurslardan foydalanish samaradorligini yaxshilashga xizmat qilishini asoslaydi. Shu bilan birga, texnologik diversifikatsiya

bo'yicha tadqiqotlar diversifikatsiya faqat korxonaning ichki imkoniyatlari va tashqi muhit sharoitlariga mos ravishda dinamik boshqarilgandagina ijobiy natija berishini ta'kidlaydi [3].

Biroq mavjud ilmiy tadqiqotlarda O'zbekiston qurilish sanoati korxonalari sharoitida mahsulot, bozor, moliyaviy, texnologik, xomashyo, mehnat, innovatsion va tashkiliy diversifikatsiyani yagona iqtisodiy mexanizm sifatida integrallashgan holda talqin qilish yetarli darajada ishlab chiqilmagan. Ayniqsa, diversifikatsiyani boshqaruv funksiyalari bilan bog'lash, ya'ni uni rejalashtirish, tashkil etish, rag'batlantirish va nazorat qilish bosqichlari orqali iqtisodiy natijadorlikka yo'naltirish masalasi alohida ilmiy tadqiqotni talab etadi. Mazkur maqola aynan ushbu ilmiy bo'shliqni to'ldirishga qaratilgan bo'lib, diversifikatsiyani tizimli iqtisodiy mexanizm sifatida talqin etishga xizmat qiladi [8; 10; 11].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot metodologiyasi tizimli yondashuvga asoslanib, unda diversifikatsiyalashuv qurilish korxonasi ichki resurslari, tashqi bozor muhiti hamda boshqaruv funksiyalarining o'zaro ta'siri natijasida shakllanuvchi murakkab iqtisodiy tizim sifatida qaraladi. Mazkur yondashuv doirasida tahlil uch darajada amalga oshiriladi: makrodarajada — O'zbekiston qurilish tarmog'ining 2024–2025 yillardagi rivojlanish dinamikasi, tarkibiy ulushi va subyektlar bo'yicha taqsimoti; mezodarajada — tarmoqdagi institutsional va investitsion cheklolar; mikrodarajada esa korxonada ichidagi diversifikatsiya yo'nalishlari o'rganiladi.

Tadqiqotning empirik bazasini O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasining rasmiy ma'lumotlari, shuningdek, qurilish tarmog'iga oid ochiq statistik va analitik manbalar tashkil etadi.

Tadqiqotda quyidagi ilmiy usullardan foydalanildi: statistik guruhlash, dinamik qatorlar tahlili, tarkibiy va qiyosiy tahlil, mantiqiy umumlashirish, induksiya va deduksiya. Statistik guruhlash yordamida qurilish ishlari hajmi, tarmoqning YalMdagi ulushi hamda korxonalar tarkibi baholandi. Qiyosiy tahlil orqali diversifikatsiyaning turli yo'nalishlari bo'yicha iqtisodiy ta'sir mexanizmlarining farqlari aniqlashtirildi.

Shuningdek, case-study yondashuvi asosida Trest 12 AJ faoliyati misolida diversifikatsiya jarayonining boshqaruv funksiyalari bilan bog'liq amaliy instrumentlari tahlil qilindi.

Metodologik jihatdan mazkur tadqiqotda diversifikatsiyalashuv faqat faoliyat turlarini kengaytirish jarayoni sifatida emas, balki tavakkalchiliklarni taqsimlash, resurslarni qayta konfiguratsiya qilish hamda sinergetik qiymat yaratishga qaratilgan kompleks iqtisodiy mexanizm sifatida talqin etiladi.

Maqolada tahlil bloklari quyidagi mantiqiy ketma-ketlik asosida qurilgan:

- birinchi bosqichda qurilish tarmog'ining makroiqtisodiy holati va tarkibiy tendensiyalari aniqlanadi;
- ikkinchi bosqichda diversifikatsiyaning nazariy determinantlari va ilmiy adabiyotlarda mavjud yondashuvlar tizimlashtiriladi;
- uchinchi bosqichda korxonada darajasida mahsulot, bozor, moliyaviy, texnologik, xomashyo, mehnat resurslari, innovatsion, tashkiliy, vertikal va gorizontal diversifikatsiya yo'nalishlarining iqtisodiy mazmuni ochib beriladi;
- to'rtinchi bosqichda esa mazkur yo'nalishlar boshqaruv funksiyalari bilan integratsiyada tahlil qilinadi.

Mazkur metodik ketma-ketlik tadqiqot natijalarining izchilligini ta'minlab, ularning ilmiy asoslanganligini kuchaytiradi hamda maqolaning analitik qismida keltirilgan jadval va xulosalarning metodologik poydevorini shakllantiradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Sanoat korxonalari diversifikatsiyalashuvi zamonaviy iqtisodiyot sharoitida korxonaning barqaror faoliyat yuritishi, raqobatbardoshligini saqlab qolishi hamda uzoq muddatli rivojlanishini ta'minlovchi muhim strategik vosita hisoblanadi. Bozor konyunkturasi o'zgarishi, talabning pasayishi yoki xomashyo narxlarining oshishi kabi omillar bir yo'nalishga ixtisoslashgan korxonalar uchun yuqori darajadagi xavflarni yuzaga keltiradi. Shu sababli diversifikatsiya ushbu xatarlarni kamaytirish va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashning samarali mexanizmi sifatida namoyon bo'ladi.

Mahsulot diversifikatsiyasi korxonada tomonidan yangi turdagi mahsulotlarni ishlab chiqarish, mavjud assortimentni kengaytirish hamda mahsulotlarni modifikatsiya qilish orqali amalga oshiriladi. Bu esa iste'molchilar ehtiyojlarini kengroq qamrab olish, bozor ulushini oshirish va daromad manbalarini diversifikatsiya qilish imkonini beradi.

Texnologik diversifikatsiya ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilish, avtomatlashtirish, raqamli texnologiyalarni joriy etish hamda energiya tejankor uskunalardan foydalanish orqali mehnat unumdorligini oshirish va tannarxni pasaytirishga qaratilgan. Natijada mahsulot sifati yaxshilanadi va korxonaning raqobat ustunligi mustahkamlanadi.

Bozor diversifikatsiyasi yangi hududiy, mintaqaviy va xalqaro bozorlarga chiqish, eksport geografiyasini kengaytirish hamda yangi segmentlarga yo'naltirilgan marketing strategiyalarini ishlab chiqishni nazarda tutadi. Bu esa sotuv hajmini oshirish, valyuta tushumlarini ko'paytirish va bozor xavflarini taqsimlash imkonini beradi.

Xomashyo manbalari diversifikatsiyasi bir nechta yetkazib beruvchilar bilan hamkorlik qilish, mahalliy resurslardan foydalanish hamda uzoq muddatli shartnomalar tuzish orqali ta'minot barqarorligini oshirishga xizmat qiladi. Bu yondashuv ishlab chiqarish uzilishlarining oldini oladi va xarajatlarni optimallashtirish imkonini beradi.

Innovatsion diversifikatsiya ilmiy-tadqiqot va tajriba-konstruktorlik ishlarini rivojlantirish, yangi texnologiyalar asosida yuqori qo'shilgan qiymatli mahsulotlar yaratish hamda startaplar va ilmiy markazlar bilan hamkorlikni kengaytirish orqali amalga oshiriladi. Bu esa korxonaning texnologik salohiyatini oshirib, uning bozordagi pozitsiyasini mustahkamlaydi.

Moliyaviy diversifikatsiya turli moliyalashtirish manbalarini jalb qilish, investitsiya loyihalarini amalga oshirish, qimmatli qog'ozlar emissiyasi yoki kredit resurslaridan foydalanish orqali moliyaviy barqarorlikni ta'minlaydi va kapital aylanishini tezlashtiradi.

Tashkiliy diversifikatsiya boshqaruv tizimini takomillashtirish, yangi biznes birliklari va filiallar tashkil etish, strategik sherikliklar va qo'shma korxonalar tuzish orqali amalga oshiriladi. Bu esa korxonada faoliyatini samarali muvofiqlashtirish va ichki resurslardan oqilona foydalanish imkonini beradi.

Shuningdek, vertikal diversifikatsiya qiymat zanjiri bo'ylab kengayishni, ya'ni xomashyo tayyorlashdan boshlab tayyor mahsulotni realizatsiya qilishgacha bo'lgan jarayonlarni o'z ichiga oladi. Bu nazoratni kuchaytiradi va foyda darajasini oshiradi. Gorizontallik diversifikatsiya esa o'xshash yoki yaqin tarmoqlarda faoliyatni kengaytirish orqali sinergetik samaraga erishish imkonini yaratadi.

Natijada sanoat korxonalari diversifikatsiyalashuv orqali iqtisodiy jihatdan barqaror, innovatsion va yuqori raqobatbardosh subyektlarga aylanadi.

1-jadval. Qurilish sanoati korxonalari diversifikatsiyalashuvining asosiy yo'nalishlari

№	Yo'nalish nomi	Mazmuni	Afzalliklari	Amalga oshirish usullari
1	Mahsulot diversifikatsiyasi	Yangi turdagi mahsulotlar ishlab chiqarish, assortimentni kengaytirish	Daromad manbalari ko'payishi, bozor ulushi oshishi	Marketing tadqiqotlari, iste'molchi talabini o'rganish, yangi liniyalar ochish
2	Texnologik diversifikatsiya	Zamonaviy texnologiya va uskunalarni joriy etish	Ishlab chiqarish samaradorligi oshishi, xarajatlar kamayishi	Raqamlashtirish, avtomatlashtirish, modernizatsiya
3	Bozor diversifikatsiyasi	Yangi hududiy va xalqaro bozorlarga chiqish	Eksport hajmi oshishi, xavflarni taqsimlash	Eksport strategiyasi ishlab chiqish, logistika tizimini takomillashtirish
4	Xomashyo manbalari diversifikatsiyasi	Turli yetkazib beruvchilar bilan hamkorlik qilish	Ta'minot uzilishlari xavfini kamaytirish	Uzoq muddatli shartnomalar, mahalliy resurslardan foydalanish
5	Innovatsion diversifikatsiya	Ilmiy-tadqiqot va tajriba-konstruktorlik ishlarini rivojlantirish	Yuqori qo'shilgan qiymat yaratish	R&D markazlari tashkil etish, startaplar bilan hamkorlik
6	Moliyaviy diversifikatsiya	Turli moliyalashtirish manbalaridan foydalanish	Moliyaviy barqarorlikni oshirish	Aksiya chiqarish, kreditlar, investitsiya jalb qilish
7	Mehnat resurslari diversifikatsiya	Korxonada xodimlarning kasbiy tarkibini kengaytirish	Mehnat unumdorligini oshirish	Xodimlarni qayta tayyorlash, malaka oshirish kurslarini tashkil etish, ko'p funksiyali ish o'rinlarini yaratish.
8	Tashkiliy diversifikatsiya	Yangi biznes birliklari va filiallar tashkil etish	Boshqaruv samaradorligi oshishi	Xolding tuzilmasi yaratish, outsorsing joriy etish
9	Vertikal diversifikatsiya	Qiymat zanjiri bo'ylab kengayish	Nazorat va foyda oshishi	Xomashyo tayyorlashdan to sotuvgacha bo'lgan jarayonni qamrab olish
10	Gorizontallik diversifikatsiya	O'xshash tarmoqlarda faoliyat boshlash	Sinergetik samara	Birlashish va qo'shib olish (M&A), strategik sheriklik

Mazkur 2-jadvalda Trest 12 AJ qurilish sanoati korxonasining diversifikatsiyalashuvini boshqarish funksiyalari tizimli ravishda ifodalangan. Unda diversifikatsiya jarayonlari faqat faoliyat turlarini kengaytirish bilan cheklanib qolmasdan, balki rejalashtirish, tashkil etish, rag'batlantirish (motivatsiya) va nazorat funksiyalari orqali kompleks boshqarilishi zarurligi asoslab berilgan.

Qurilish sanoati sharoitida diversifikatsiyalashuv korxonaning bozor konyunkturasidagi o'zgarishlarga moslashuvchanligini oshiradi, daromad manbalarini kengaytiradi hamda ishlab chiqarish va moliyaviy xatarlarni turli yo'nalishlar o'rtasida taqsimlash imkonini yaratadi.

Shu nuqtayi nazardan, diversifikatsiyani boshqarish funksiyalarining har biri korxonaga faoliyatining iqtisodiy samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatuvchi muhim instrument sifatida namoyon bo'ladi. Xususan, rejalashtirish funksiyasi strategik yo'nalishlarni belgilashga xizmat qilsa, tashkil etish resurslarni optimal taqsimlashni ta'minlaydi, motivatsiya esa inson kapitalining samaradorligini oshiradi, nazorat funksiyasi esa diversifikatsiya jarayonlarining natijadorligini baholash va zarur tuzatishlar kiritish imkonini beradi.

Natijada, diversifikatsiyalashuvni boshqarish tizimi korxonaning barqaror rivojlanishini ta'minlovchi kompleks boshqaruv mexanizmi sifatida shakllanadi.

2-jadval. "Trest 12" AJ qurilish sanoati korxonasining diversifikatsiyalashuvini boshqarish funksiyalari

Salohiyat turlari	Boshqarish funksiyalari			
	Rejalashtirish, kengashish va qaror qabul qilish	Tashkil etish, muvofiqlashtirish, tavakkal qilish	Motivatsiya (rag'batlantirish)	Nazorat qilish, tartibga solish, baholash
Maxsulot diversifikatsiyasi	Qurilish-montaj, ta'mirlash, injiniring va servis xizmatlari portfelini tahlil qilish, daromadli yo'nalishlar ulushini belgilash, yangi mahsulot va xizmat turlari bo'yicha investitsion qarorlar qabul qilish.	Har bir mahsulot yo'nalishi bo'yicha mas'ul bo'linmalar va loyiha guruhlarini shakllantirish, texnik talablar va resurslar taqsimotini muvofiqlashtirish, talab pasayishi xatarini taqsimlash.	Yangi mahsulot va xizmatlarni joriy etgan muhandis va menejerlarni KPI hamda mukofotlar orqali rag'batlantirish, ratsionalizatorlik takliflarini qo'llab-quvvatlash.	Yangi mahsulotlar ulushi, har bir yo'nalish rentabelligi, quvvatlardan foydalanish va sifat ko'rsatkichlarini muntazam baholash.
Bozor diversifikatsiyasi	Hududiy, tarmoq va mijoz segmentlari kesimida maqsadli bozorlarni belgilash, davlat buyurtmasi, korporativ va xususiy segmentlar o'rtasida portfel muvozanatini ta'minlash.	Savdo, marketing va tender bo'linmalari faoliyatini integratsiya qilish, shartnomalar, logistika va mijozlar bilan ishlash jarayonlarini muvofiqlashtirish, to'lov intizomi xatarini kamaytirish.	Yangi mijoz jalb qilgan, yangi hududiy bozorga kirgan yoki uzoq muddatli shartnoma tuzgan xodimlarni moddiy va nomoddiy rag'batlantirish.	Bozorlar kesimida tushum, mijozlar konsentratsiyasi, debitor qarzlarni aylanishi, shartnomalar barqarorligi va qayta buyurtma koeffitsiyentini nazorat qilish.
Moliyaviy diversifikatsiya	O'z mablag'i, bank krediti, lizing, avans to'lovlari va sheriklik kapitali o'rtasida maqbul nisbatni belgilash, investitsiya va aylanma mablag'lar bo'yicha qarorlar qabul qilish.	G'aznachilik va moliya bo'linmalari orqali pul oqimlarini muvofiqlashtirish, banklar, investorlar va yetkazib beruvchilar bilan ishlash, likvidlik va foiz xatarlarini boshqarish.	Moliya menejerlarini arzon resurs jalb qilish, debitor qarzlarni qisqartirish va pul tushumini tezlashtirish ko'rsatkichlari asosida rag'batlantirish.	Likvidlik, qarz yuki, moliyalashtirish manbalari tarkibi, pul oqimlari barqarorligi va kapital qiymati ko'rsatkichlarini baholab borish.
Mehnat resurslari diversifikatsiyasi	Muhandis, texnolog, marketolog, iqtisodchi, IT mutaxassis va malakali ishchilarga bo'lgan ehtiyojni rejalashtirish, kadrlar zaxirasini shakllantirish.	Qayta tayyorlash, ichki rotatsiya, loyiha guruhlarini va outsorsing mexanizmlarini qo'llash, mehnat tanqisligi xatarini pasaytirish.	Ko'p funksiyali ko'nikmalar, malaka oshirish, mehnat unumdorligi va tashabbuskorlik uchun qo'shimcha haq va bonuslar joriy qilish.	Mehnat unumdorligi, kadrlar aylanmasi, malaka oshirish qamrovi, ish vaqtidan foydalanish va kompetensiyalar balansi bo'yicha baholash o'tkazish.

Texnologik diversifikatsiya	Zamonaviy qurilish texnologiyalari, BIM, avtomatlashtirish va energiya tejamkor yechimlarni joriy etish bo'yicha ustuvor yo'nalishlarni belgilash.	Ishlab chiqarish, qurilish maydoni, IT va ta'minot bo'linmalarini yagona texnologik zanjirga bog'lash, joriy etishdagi texnik xatarlarni muvofiqlashtirish.	Yangi texnologiyadan samarali foydalangan va xarajatlarni qisqartirgan xodimlarni mukofotlash, raqamli ko'nikmalarni qo'llab-quvvatlash.	Texnologiyalardan foydalanish darajasi, brak, quvvat sarfi, ish sikli davomiyligi va tannarxning pasayishini nazorat qilish.
Xomashyo manbalari diversifikatsiyasi	Mahalliy va tashqi yetkazib beruvchilar portfelini shakllantirish, asosiy materiallar bo'yicha muqobil manbalar va zaxira meyorlarini belgilash.	Xarid, ombor va logistika bo'linmalari o'rtasida muvofiqlashgan ta'minot tizimini tashkil etish, yetkazib berish uzilishi xatarini taqsimlash.	Ishonchli, arzon va sifatli xomashyo manbalarini jalb qilgan xarid menejerlarini rag'batlantirish, uzoq muddatli kontraktlar uchun bonus berish.	Yetkazib beruvchilar konsentratsiyasi, material sifati, yetkazib berish muddati, ombor aylanmasi va xarid narxlari dinamikasini baholash.
Innovatsion diversifikatsiya	Innovatsion mahsulot, xizmat va jarayonlar portfelini shakllantirish, bozor talabi va iqtisodiy samara asosida ustuvor innovatsiyalarni tanlash.	OTM, ilmiy markazlar va loyiha institutlari bilan hamkorlikni yo'lga qo'yish, pilot loyihalarni muvofiqlashtirish, innovatsiya xatarlarini boshqarish.	Patent, ratsionalizatorlik, yangi texnologiya yoki innovatsion material taklif qilgan xodimlarni moddiy va ma'naviy rag'batlantirish.	Innovatsion mahsulotlar ulushi, joriy etilgan loyihalar soni, iqtisodiy effekt, tijoratlashuv darajasi va bozor qabul qilish ko'rsatkichlarini baholash.
Tashkiliy diversifikatsiya	Faoliyatni biznes-yo'nalishlar, loyiha ofislari va hududiy bo'linmalar kesimida qayta tuzish, vakolatlar va qaror qabul qilish chegaralarini belgilash.	Bo'linmalar o'rtasida o'zaro bog'liqlikni tartibga solish, dublrovaniye funksiyalarni qisqartirish va boshqaruv iyerarxiyasini optimallashtirish.	Bo'linma rahbarlari va jamoalarini KPI, muddat, xarajat va sifat natijalari asosida rag'batlantirish, korporativ madaniyatni mustahkamlash.	Boshqaruv xarajatlari, qaror qabul qilish tezligi, ichki muvofiqlashuv sifati, ijro intizomi va funksional samaradorlikni nazorat qilish.
Vertikal diversifikatsiya	Ta'minot - ishlab chiqarish - qurilish - montaj - servis zanjirida qaysi bosqichlarni ichkilashtirish maqsadga muvofiqligini aniqlash va qaror qabul qilish.	Sho'ba, pudratchi va yetkazib beruvchilar faoliyatini yagona zanjirda muvofiqlashtirish, transaksion xarajatlar va uzilish xatarlarini kamaytirish.	Ichki kooperatsiyani kuchaytirgan, tayyorlov muddatini qisqartirgan va tashqi qaramlikni kamaytirgan rahbar va mutaxassislarni rag'batlantirish.	Ichki ta'minot ulushi, zanjir bo'yicha tannarx tejalishi, muddat qisqarishi, sifat barqarorligi va xizmat ko'rsatish samarasini baholash.
Gorizontal diversifikatsiya	Qo'shimcha va o'zaro bog'liq yo'nalishlar - pardozlash, injiniring, loyihalash, servis, qurilish materiallari ishlab chiqarish kabi xizmatlarga kirish strategiyasini ishlab chiqish.	Yangi yo'nalishlarni amaldagi savdo kanallari, brend va infratuzilma bilan bog'lash, bozor to'qnashuvi va resurs taqchilligi xatarini muvofiqlashtirish.	Kross-sotuvni oshirgan, yangi xizmat turini bozorga chiqargan va mijozga kompleks yechim taklif qilgan xodimlarni mukofotlash.	Qo'shimcha yo'nalishlardan olinayotgan tushum ulushi, marja, mijoz bazasi kengayishi, sinergiya natijasi va bozor ulushiga ta'sirini nazorat qilish.

Avvalo, mahsulot diversifikatsiyasini boshqarish korxonaning barqaror tushumi va rentabelligini ta'minlashning muhim omili hisoblanadi. Agar korxonada faqat bitta qurilish xizmati yoki cheklangan mahsulot turiga ixtisoslashsa, talab qisqarishi yoki narx raqobati kuchayishi uning moliyaviy natijalariga kuchli salbiy ta'sir ko'rsatadi. Shuning uchun "Trest 12" AJda qurilish-montaj ishlari, ta'mirlash, injiniring va servis xizmatlari kesimida portfel yondashuvini qo'llash iqtisodiy jihatdan maqbul hisoblanadi. Bu yerda rejalashtirish funksiyasi qaysi mahsulot yoki xizmat turi yuqori marja berayotganini aniqlashga xizmat qilsa, tashkil etish funksiyasi mazkur yo'nalishlar bo'yicha resurslarni to'g'ri taqsimlash imkonini yaratadi. Motivatsiya orqali yangi mahsulotni joriy etishga qiziqish kuchaytirilsa, nazorat jarayonida yangi mahsulotlar ulushi, rentabellik va ishlab chiqarish quvvatlaridan foydalanish darajasi baholanadi. Natijada korxonada bir mahsulotga qaramlik pasayadi va tushum barqarorligi ortadi.

Bozor diversifikatsiyasini boshqarish ham qurilish korxonasining iqtisodiy barqarorligi uchun alohida ahamiyatga ega. "Trest 12" AJning davlat buyurtmalari, korporativ mijozlar va xususiy sektor bilan bir vaqtning o'zida ishlashi buyurtmalar portfelini muvozanatlashtirish imkonini beradi. Hududiy jihatdan bozorlarni kengaytirish esa mahalliy talab pasayganda boshqa segmentlar hisobiga tushumni saqlab qolishga yordam beradi. Bu jarayonda marketing, savdo va tender bo'linmalari o'rtasida muvofiqlashtirilgan boshqaruv talab etiladi. Iqtisodiy nuqtai nazardan bozor diversifikatsiyasi mijozlar konsentratsiyasi xavfini pasaytiradi, shartnomalar portfelini barqarorlashtiradi va debitor qarzlarni boshqarish imkoniyatini yaxshilaydi. Shu bilan birga, bozorlar bo'yicha alohida nazorat ko'rsatkichlarini joriy etish — tushum tarkibi, qayta buyurtma koeffitsiyenti, shartnomalarning uzoq muddatligi va to'lov intizomi — boshqaruv qarorlarining asosligini ta'minlaydi.

Moliyaviy diversifikatsiya qurilish tarmog'idagi xatarlarni yumshatishning eng muhim mexanizmlaridan biridir. Mazkur soha, odatda, kapital talabchan, aylanma mablag'larga ehtiyoji yuqori va loyihalarning pul tushumi vaqt bo'yicha notekis taqsimlanadigan tarmoq hisoblanadi. Shu sababli "Trest 12" AJ uchun moliyalashtirish manbalarini faqat bitta resursga bog'lab qo'ymaslik iqtisodiy jihatdan to'g'ri yondashuvdir. O'z mablag'lari, bank kreditlari, lizing, avans to'lovlari va sheriklik kapitali o'rtasida muvozanatni ta'minlash likvidlik xatarini pasaytiradi va moliyaviy mustaqillikni oshiradi. Bu yerda rejalashtirish funksiyasi kapital tuzilmasini optimallashtirishga xizmat qilsa, tashkil etish funksiyasi pul oqimlarini muvofiqlashtirish va banklar hamda investorlar bilan ishlashni nazarda tutadi. Nazorat bosqichida likvidlik koeffitsiyentlari, qarz yuki, foiz xarajatlari va kapital qiymati tahlil qilinishi korxonaning moliyaviy barqarorligini mustahkamlaydi.

Mehnat resurslari diversifikatsiyasi esa qurilish korxonasining institutsional moslashuvchanligini kuchaytiradi. Korxonada faqat ishchi kuchi emas, balki muhandis, texnolog, iqtisodchi, marketolog, IT mutaxassis va loyiha boshqaruvchilari kabi turli kasb egalari mutanosib rivojlanganda boshqaruv sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tariladi. Iqtisodiy nuqtai nazardan bu mehnat unumdorligini oshirish, vaqt yo'qotishlarini qisqartirish va yangi loyihalarga tez moslashish imkonini beradi. Qayta tayyorlash, ichki rotatsiya va ko'p funksiyali ko'nikmalarni shakllantirish orqali mehnat resurslari diversifikatsiyasini boshqarish korxonada kadrlar tanqisligi xatarini kamaytiradi. Motivatsiya jarayonida malaka va natijaga bog'langan ish haqi tizimi muhim ahamiyatga ega bo'lsa, nazorat bosqichida mehnat unumdorligi, kadrlar aylanmasi, ish vaqtdan foydalanish va kompetensiyalar balansi kabi ko'rsatkichlar baholanishi zarur.

Texnologik va xomashyo manbalari diversifikatsiyasi qurilish sanoatida ishlab chiqarish xarajatlari va ta'minot uzluksizligiga kuchli ta'sir ko'rsatadi. Texnologik diversifikatsiya doirasida BIM, avtomatlashtirish, energiya tejankor uskunalar va zamonaviy qurilish usullarini joriy etish korxonada ish siklini qisqartirish, brakni kamaytirish va mahsulot tannarxini pasaytirishga xizmat qiladi. Xomashyo manbalari diversifikatsiyasi esa yetkazib beruvchilar sonini ko'paytirish, mahalliy va tashqi ta'minot o'rtasida muvozanatni ta'minlash, logistika tavakkalchiligini kamaytirish imkonini beradi. Bu ikki yo'nalish bir-biri bilan uzviy bog'liq bo'lib, samarali boshqarilganda korxonada xarajatlar barqarorligi va ishlab chiqarish uzluksizligi kuchayadi. Nazorat funksiyasida material sifati, yetkazib berish muddati, ombor aylanmasi, texnologiyalardan foydalanish darajasi va energiya sarfi kabi ko'rsatkichlarni muntazam baholash iqtisodiy natijadorlikni oshiradi.

Innovatsion va tashkiliy diversifikatsiya korxonaning uzoq muddatli raqobatbardoshligini belgilaydi. Innovatsion diversifikatsiya orqali yangi materiallar, raqamli yechimlar, xizmat formatlari va texnologik jarayonlar ishlab chiqilishi korxonaga yuqori qo'shimcha qiymat yaratish imkonini beradi. Bunda OTM va ilmiy markazlar bilan hamkorlik qilish, pilot loyihalarni yo'lga qo'yish va tijoratlashuv ko'rsatkichlarini baholash muhim ahamiyat kasb etadi. Tashkiliy diversifikatsiya esa biznes yo'nalishlar, hududiy bo'linmalar va loyiha ofislari o'rtasida vakolatlarni oqilona taqsimlashni anglatadi. Bu boshqaruv qarorlarini tezlashtiradi, funksiyalar takrorlanishini qisqartiradi va ma'muriy xarajatlarni pasaytiradi. Iqtisodiy jihatdan ushbu ikki yo'nalishning uyg'unligi korxonada innovatsiyani joriy etish tezligini oshiradi va boshqaruv tizimining samaradorligini kuchaytiradi.

Vertikal va gorizontal diversifikatsiya "Trest 12" AJ uchun sinergetik o'sish manbai sifatida baholanadi. Vertikal diversifikatsiya ta'minotdan boshlab qurilish, montaj va keyingi servisgacha bo'lgan zanjirda ayrim bosqichlarni ichkilashtirishni nazarda tutadi. Bu korxonaga tashqi kontragentlarga qaramlikni kamaytirish, tayyorlov muddatini qisqartirish va transaksion xarajatlarni pasaytirish imkonini beradi. Gorizontal diversifikatsiya

esa pardoqlash, loyihalash, injiniring, servis yoki qurilish materiallari kabi yaqin yo'nalishlarga kirish orqali mijozga kompleks yechim taklif qilishga xizmat qiladi. Natijada bitta mijozga bir nechta xizmat turini sotish imkoni kengayadi, tushum manbalari ko'payadi va bozor ulushi mustahkamlanadi. Ushbu ikki yo'nalish bo'yicha boshqaruv funksiyalari to'g'ri tashkil etilsa, korxonada sinergiya effekti va umumiy rentabellik o'sishi kuzatiladi.

Umuman olganda, jadvalda keltirilgan boshqaruv funksiyalari "Trest 12" AJda diversifikatsiyalashuvni stixiyali emas, balki maqsadli va iqtisodiy jihatdan asoslangan ravishda boshqarish zarurligini ko'rsatadi. Diversifikatsiyaning har bir turi rejalashtirish orqali iqtisodiy maqsadlar bilan bog'lanishi, tashkil etish orqali resurslar va ijrochilar bilan ta'minlanishi, motivatsiya orqali inson omili faollashtirilishi va nazorat orqali natija baholanishi lozim. Ana shunday yondashuv qo'llanilganda korxonada tushum manbalari kengayadi, xarajatlar tartibga solinadi, tavakkalchiliklar taqsimlanadi va raqobatbardoshlik ortadi. Shu bois, "Trest 12" AJ uchun diversifikatsiyalashuvni boshqarish funksiyalarini amaliy KPI tizimi, raqamli monitoring va strategik qaror qabul qilish mexanizmlari bilan bog'lash iqtisodiy samaradorlikni oshirishning muhim sharti hisoblanadi.

O'zbekiston qurilish tarmog'ining so'nggi statistik dinamikasi tarmoqda o'sish mavjudligini ko'rsatgan bo'lsa-da, bu o'sish avtomatik tarzda barcha korxonalar uchun barqarorlikni anglatmaydi. Aksincha, 2025 yil yanvar-oktyabrda kichik korxonalar va mikrofirmalar ulushining 50,1 foiz, yirik qurilish tashkilotlari ulushining 24,9 foiz va norasmiy sektorning 25 foiz bo'lishi tarmoqda resurslar, bozorlar va boshqaruv imkoniyatlari juda notekis taqsimlanganini anglatadi. Demak, diversifikatsiyalashuv qurilish korxonasi uchun oddiy kengayish emas, balki notekis bozor tuzilmasida yashovchanlikni ta'minlaydigan iqtisodiy himoya mexanizmi sifatida namoyon bo'ladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa sifatida aytish mumkinki, qurilish sanoati korxonalari diversifikatsiyalashuvi zamonaviy sharoitda korxonaning o'sish strategiyasi bilan cheklanmay, uning barqarorlik, moslashuvchanlik va raqobatbardoshlik mexanizmiga aylanmoqda. O'zbekiston qurilish tarmog'ining 2024–2025 yillardagi tarkibiy va dinamik ko'rsatkichlari tarmoqda kengayish jarayoni davom etayotganini, biroq bu jarayon resurs, bozor va boshqaruv xatarlarini ham kuchaytirayotganini ko'rsatadi. Shu sababli diversifikatsiyalashuvni mahsulot, bozor, moliyaviy, texnologik, xomashyo, mehnat, innovatsion, tashkiliy, vertikal va gorizontalar yo'nalishlarda uyg'unlashtiruvchi iqtisodiy mexanizmi shakllantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Wan, W. P., Hoskisson, R. E., Short, J. C., Yiu, D. W. Resource-Based Theory and Corporate Diversification: Accomplishments and Opportunities // *Journal of Management*. – 2011.
2. Kwak, S. Impact of Business Diversification on the Business Performance of Construction Firms in the Republic of Korea // *Buildings*. – 2025.
3. Liu, G. Statistical Insights into Construction Industry Diversification: A Pathway for Sustainable Growth of Highway Enterprises in China // *Buildings*. – 2025.
4. Kook, S. H. Dynamic Technological Diversification and Its Impact on Firms' Performance // *Sustainability*. – 2017.
5. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. 2024 yil yakunlari bo'yicha YaIM ishlab chiqarilishi to'g'risida.
6. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. 2025 yil yanvar-oktyabr oylarida O'zbekiston Respublikasida qurilish ishlari.
7. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. 2025 yil yakunlari bo'yicha YaIM tarkibi.
8. Dehkanov, Sh. A. O'zbekiston Respublikasi qurilish materiallari sanoati korxonalari rivojlanishining asosiy tendensiyalari // *Xorazm Ma'mun akademiyasi axborotnomasi*. – 2021.
9. Xaydarova, E. Sh. Qurilish materiallari sanoati korxonalarining innovatsion salohiyatini boshqarish // *Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar ilmiy elektron jurnali*. – 2021. – № 6.
10. Uzakova, U. Qurilish materiallari sanoati korxonalarini rivojlantirish mexanizmining mazmuni va mohiyati // *Iqtisodiy taraqqiyot va tahlil*. – 2024. – 2(5). – B. 326–337.
11. Федяев, М. В. Особенности диверсификации в инвестиционно-строительных компаниях // *Современные тенденции в экономике и управлении: новый взгляд*. – 2012. – № 14-2. – С. 143–148.
12. Шамара, Ю. А. Формирование стратегии диверсификации в сфере строительства // *О некоторых вопросах и проблемах экономики и менеджмента: сборник научных трудов по итогам международной научно-практической конференции*. – Красноярск, 2017. – С. 76–79.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>